

prebivalcev Nove Gorice.

2. Predavanje o vinu v slovenskem ljudskem izročilu ob razstavi fotografij starega kletarskega orodja v podjetju INGO-inženiring (11.11)
3. Udeležba na MESS Piran (17.9.)

Darja Skrt:

1. Predavanje in projekcija filma Liški pustje na Osnovni šoli Kanal v nižjih razredih (20.2.)
2. Predstavitveni nastop in projekcija dokumentarnega filma Liški pustje na otvoritvi razstave Liški pustje v INGO-inženiring ateljeju za notranjo opremo v Novi Gorici (12.2.)
3. Skupaj z Ingo Brezigar udeležba na kontaktni oddaji na temo pustovanje na TV Vi-tel Robin (21.2.)
4. Nastop na snemanju oddaje Humanistika za TV Slovenija s prispevkom o pustovanju na Ligu (17.3.)
5. Predstavitev dr. Naška Križnarja in njegovega avdiovizualnega raziskovanja ter predstavitev dveh dokumentarnih videofilmov iz serije Podobe znanosti, ki je izšla pri ZRC SAZU v Ljubljani (10.4.)
6. Predstavitev in projekcija dokumentarnega filma Med nebom in zemljo Idrija v Etnografskem muzeju Ljubljana in po govor o dokumentanem filmu v humanistični stroki ter o vlogi avdiovizualnih projekcij na muzejskih razstavah v okviru etnoloških večerov, ki jih organizira SED (22.9.)
7. Udeležba na seminarju »Letna šola vizualnega« v organizaciji AVL ZRC SAZU Ljubljana in ZKO Nova Gorica (14.-20.9)
8. Organizacija predstavitve dokumentarnega filma Zgodba o Trenti (26.12.)

Bibliografija:

Inga Brezigar:

1. Nova Gorica, Vodnik po mestu, založba IKI, Ljubljana 1998
2. Etnološki pogled na popotresno obnovo Tolminskega, Razgledi 14/1117, 8.7.1998, 14-15
3. Spemno besedilo k razstavi "Spomini naše mladosti", interna izdaja, Goriški muzej, Nova Gorica 1998
4. Nastajanje razstave "Spomini naše mladosti", Glasnik SED 38/1998, 1/2, 48-52
5. Letno poročilo etnološkega oddelka Goriškega muzeja za leto 1997, Glasnik SED, 38/3,4 1998, 94-95
6. Ob predstavitvi dokumentarnega filma "Zgodba o Trenti", Viharnik, Glasilo Lepenčanov, Sočanov in Trentarjev, Trenta 31.12.1998, II/2, 3
7. Spomini naše mladosti. Etnološki pregled povojnih dogodkov na Goriškem, Acta Histrie VI, Zgodovinsko društvo za Južno Primorsko, Koper 1998, 369-397

Andrej Malnič:

1. Topografija spomina na novo mejo, Acta Histriae VI, Zgodovinsko društvo za Južno Primorsko, Koper 1998, 331-346
2. Prvi novogoriški stanovanjci, Primorska srečanja 210, 1998, 674-678

Darja Skrt:

1. Vizualne paradigme etnološkega pogleda na Kras, Primorska srečanja, 1998, št. 201, 68
2. Jezikovne raziskave v avdiovizualnem zapisu, Primorska srečanja, 1998, št. 201, 76

3. Film in video v muzeju, Primorska srečanja, 1998, št. 204, 305-309
4. Maja Weiss - Zmagovalka mesta rož, Primorska srečanja, 1998, št. 208-9, 637-639
5. Avdiovizualni pogledi in zapisi Trente, Viharnik, Trenta 31.12.1998, II/2,3

Vesna Moličnik, Špela Pogorelec

Ce mi poveš, bom poslušal.

Ce mi pokažeš, bom videl.

Ce bom izkusil, se bom naučil.

Lao Tse

EUROPRIX99

**Workshop – konferenca:
PROIZVAJANJE NAJBOLJŠIH
MULTIMEDIJSKIH VSEBIN EVROPE.
PRIMERJAVA NACIONALNIH
RAZVOJNIH TEŽENJ SREDNJE
IN VZHODNE EVROPE,
Salzburg, 19.-20. marca 1999**

Dr. Peter Bruck je na otvoritveni večerji multimedijo primerjal z mineralom, ki je zaznamoval Salzburg – s soljo. In kaj imata skupnega natrijev klorid in integracija besedila, grafike, zvoka, gibanja (video in animacija) ter interaktivnosti? Sol in multimedija sta univerzaliji, ki ju poznajo vse kulture. Multimedija v najosnovnejši obliki pomeni namreč komunikacijo, in sicer komuniciranje na več kot en način.

EUROPRIX

Dvodnevno konferenco je organiziral Europrix sekretariat¹ (njegovo delovanje je vpeljal avstrijsko ministrstvo za ekonomska vprašanja, organiziran pa je bil skupaj z Evropsko komisijo),² in sicer z namenom podpore razvoju evropskih informacijskih in multimedijskih trgov. Europrix sekretariat posega na področje novih tehnologij, saj želi spodbujati kakovostne produkte. Njegovo vodilo je »multimedija z namenom« (multimedia for a purpose); prizadevajo si namreč za vsebino, za kreativen in inovativen način uporabe možnosti, ki jih ponuja nova tehnologija. Europrix je prevzel pobudo za razvijanje trga. Njihov pristop je zajemal pripravo tekmovalnega dela Europrix98 MultiMediaArt, pomagali pa so nagrajencem pri iskanju trgov, sponzorjev ..., tako ni bil edini cilj

multimedija z vsebino, ampak tudi tržna usmerjenost, ki kakovostne izdelke približa čim širši publiki.

V letu 1998 so prvič razpisali¹ šest kategorij, ki so zajemale online⁴-in offline⁵-izdelke:

- 1. Znanje in odkritja.** Kategorija je zajemala večjezične izobraževalne izdelke, enciklopedije in direktorije, vzgojno-izobraževalna orodja, učne simulacije, online/offline-strani šol in univerz.
- 2. Valorizacija evropske kulture.** Kategorija je zajemala uporabo multimedije na področju kulturne dediščine in umetnosti, glasbo, tradicijo, film in zgodovino.
- 3. Podpora SMEs⁶ na tržnem področju.** To je bilo tržno usmerjena kategorija, namenjena predvsem majhnim in srednjim podjetjem, informiranju, reklamiranju, izobraževanju in mednarodni komunikaciji.
- 4. Izboljšanje demokracije z multimedijo.** Kategorija je zajemala posredovanje informacij prebivalstvu, vladne in turistične informacije ter online-vladne rešitve.
- 5. Prvi koraki na področju multimedije.** Zajemali so evropsko izdelavo iger, namenjenih nacionalnim, internacionalnim ali medkulturalnim trgov, online/offline-zabavo za vse generacije.
- 6. Študentske nagrade.** Pod to naslovno kategorijo so se za nagrado bojevali izdelki študentov, ki so jih izbrale in predlagale njihove univerze, inštituti ali šole.

Na razpis je bilo prijavljenih kar 557 izdelkov s področja multimedije. Daleč največ, kar 178 prijavljenih je bilo v kategoriji Znanje in odkritja. Devetindvajset nominirancev so predstavili na frankfurtskem knjižnem sejmu 7. oktobra 1998.

Letošnji razpis za Europrix99 se končuje 30. junija 1999. Razpisane kategorije so:

- 1. Znanje in odkritja⁷**
- 2. Prenašanje evropske kulture v digitalni svet**
- 3. Podpiranje SMEs na trgu**
- 4. Izboljšanje demokracije z multimedijo**
- 5. Uporaba za večjezično Evropo.** Multimedija, ki podira jezikovne pregrade, večjezični izdelki in programska oprema, ki pomaga pri prevajanju.
- 6. Prvi koraki v multimedijo**
- 7. Študentske nagrade.** Tudi tokrat morajo dela predlagati institucije, multimedijski produkti pa morajo imeti specifičen uporabniški namen.

Nagrade bodo podeljene na Europrix99 Gala v Helsinkih, najpomembnejši sponzorji zaključne prireditve bodo finsko ministrstvo za trgovino, ministrstvo za industrijo ter ministrstvo za izobrazbo.

Konferenca »WORKSHOP«

V organizacijskem odboru konference »Workshop« so bili nekateri zanimivi posamezniki. Idejni vodja in začetnik evropskega projekta Europrix je 49-letni doktor Peter A. Bruck. Po študiju prava, ekonomije in sociologije na dunajski univerzi je svoje znanje izpopolnjeval tudi v ZDA in Kanadi, ter bil nekaj časa gostujoči profesor v Izraelu in na Poljskem. S svojim znanjem, ki ga je pridobil pri dvajsetletnem delu na področju komunikologije in informatike je svetovno priznan strokovnjak z izkušnjami iz mednarodnih, komparativnih raziskav na področju komunikologije in telekomunikologije v Evropi in severni Ameriki. Za nemoteno delo in izvajanje dejavnosti Europrixa pa skrbi petčlanska skupina. Udeleženci letošnje konference smo imeli priložnost spoznati njeno

Grad Edmunsburg v Mönchsbergu, Salzburg. Foto: Vesna Moličnik

članico, krajsko arhitektko Gabrielo Golser, ki skrbi za vsebinsko dejavnost organizacije, odnose z raznimi odbori in na splošno za plansko načrtovanje, ter je ključna kontaktna oseba za vse aktivnosti proizvajalcev multimedije, skupaj z nominiranci natečaja, magistro komunikologije in anglistike Tatjano Stimmler, odgovorno za strategijo in za srečanja uporabnikov multimedije ter stike z MIDAS-NET partnerji, in Ewo Fedorowicz, odgovorno za stike s Srednjo in Vzhodno Evropo in za vse njene pridružene članice. Skupino sestavljajo ljudje, ki s svojim širokim spektrom univerzitetnih podlag skrbijo za čim širši razpon aktivnosti v okviru multimedijske dejavnosti. Multimedija združuje vedenje humanističnih in naravoslovno-tehnoloških znanosti z najsodobnejšo tehnologijo, zato se v delo na tem dokaj novem a zelo obetavnem področju lahko vključi vsak, ki mu je blizu komunikacija 21. stoletja, in ne le inženirji računalništva, kot bi si morda lahko mislili.

1 Na njihovem naslovu boste dobili dodatne informacije o njihovem delu: Europrix Secretariat, Jakob-Haringer-Strasse 5, A-Salzburg, tel.: 0043 662 454888 714, faks: 0043 662 452172, e-pošta: secretariat@newmedia.at

2 European Commission DG-XII/E.

3 Razpis za tekmovanje je bil objavljen na najpomembnejši prireditvi o multimedijem ustvarjanju, Milia '98 v Cannesu.

4 Digitalni izdelki, objavljeni in dostopni na internetu (spletna stran).

5 Digitalni izdelki, shranjeni na disketah ali CD-ROM-ih.

6 SMEs je kratica za Small and Medium Enterprises (majhna in srednje velika podjetja).

7 kjer ni posebnih navedb, veljajo enake kategorije kot v razpisu za leto 1998.

Program :

Petek, 19. 3. 1999:

- Pobuda za razvijanje multimedijjskih trgov v Evropi
- EuroPrix MultiMediaArt – projekt za razvoj multimedijjskega trga
- Nacionalni multimedijjski trgi Srednje in Vzhodne Evrope (dalje SVE)
- Paralelne delavnice (workshops) o problemih in razvoju multimedijjske industrije SVE

Sobota, 20. 3. 1999:

- Stimulacija razvoja multimedije
- Paralelne delavnice o primerih udejanjanja multimedije v različnih državah (delavnice so vodil predstavniki MIDAS-NET predstavništva iz Švedske, Finske, Nemčije in Italije)
- Sklepi za Srednjo in Vzhodno Evropo
- Zahteve za kvalitetne multimedijjske izdelke (predavanje sta pripravila predstavnika podjetja Tivola (Berlin), zmagovalca Europrix98 v kategoriji Prvi koraki v multimediji)
- Uporaba Europrix MultiMediaArt za stimulacijo trga v SVE

Peter A. Bruck. Foto: Vesna Moličnik

Na konferenci so udeleženci šestnajstih evropskih držav primerjali razvoj multimedije v Srednji in Vzhodni Evropi. O izkušnjah in rezultatih dela so poročali predstavniki partnerskih organizacij na Švedskem, Italiji in Finskem. Že ob koncu uvodnih predavanj pa so opozorili na dve ključni, debatni vprašanji: kaj pomeni multimedija v posamezni državi udeleženki delavnice? in Kateri so ključni problemi s katerimi se srečujejo države? Kljub različnim okoliščinam je bilo vseeno mogoče povzeti nekaj splošnih podobnosti, ki jih bo treba v prihodnosti spremeniti. Vzhodnoevropske države se večinoma srečujejo s pomanjkanjem posluha vlade za pomoč podjetjem in piratstvu. Zato bo treba v prihodnosti prepričati vlade, da uvidijo številne in morebitni razvoj, ki ga omogoča multimedija ter skrbeti za združevanje in izmenjavo mnenj med proizvajalci multimedije.

Kljub podobnostim, pa je treba zaradi boljše predstave in možnosti umestitve razvoja multimedije v Sloveniji omeniti specifičnosti posameznih držav. Tako na Poljskem od 40 milijonov prebivalcev 0,5 do enega milijona ljudi uporablja osebne računalnike, uporaba multimedije pomeni pri njih predvsem uporabo CD-ROM-ov in interneta. Kljub razmeroma nizki ceni uporabe interneta (prost dostop, stroški: 1,2\$ na uro) se na Poljskem spopadajo s problemom centralizacije okrog večjih ali univerzitetnih mest (Varšava, Poznan, Gdansk, Krakov). Prodor elektronskih medijev, novega načina

komunikacije tako pomeni še eno ostro ločnico – ustvarja dva sloja prebivalstva. Sloj, ki lahko komunicira in išče informacije na internetu, in sloj, ki zaradi revščine ali slabe razvitosti območja nima dostopa.

Izgradnja informacijske in multimedijjske strukture kljub hitremu razvoju ne izpolnjuje pričakovanj. Premalo poudarka je na uporabi multimedije v znanosti in industriji. Prizadevanja vlade za uvajanje razvojnih strategij bi po mnenju Magdalene Witkowske, pokazal rezultate, če bi se s tem vprašanjem ustvaril močan lobi. Kot najpomembnejšo uporabno vrednost multimedije vidijo na Poljskem v možnost zbiranja številnih informacij in njihove vizualizacije.

Na Češkem od 10 milijonov prebivalcev 4 do 13 odstotkov ljudi uporabnikov internet. Največja problema je visoka cena telekomunikacijskih storitev ter cena računalniške opreme, ki je upravičljiva za večje korporacije, za povprečno družino pa izjemen strošek.⁸ Redke družine kupijo osebni računalnik, pa še to zaradi potreb otrok, ki se srečajo z novo tehnologijo v srednji šoli ali na univerzi. Ekonomska situacija je povzročila razvoj specifičnega trga, sestavljenega iz zelo mladih porabnikov, ki se mu proizvajalci multimedije prilagajajo z proizvodnjo iger in izobraževalnih programov. Na leto pa izdajo okoli 100 CD-ROM-ov, od tega jih je kar 20 odstotkov namenjenih učenju tujih jezikov.

Na Slovaškem uporaba interneta ni razširjena (le 9 odstotkov ljudi na dan), Imajo 4 do 5 podjetij, ki izdelujejo CD-ROM-e, čeprav le 20 odstotkov prebivalcev (mladina, višje izobraženi in populacija velikih mest) uporablja osebne računalnike. Po mnenju doc. dr. Sone Makulove, vlada zaradi ekonomskih problemov ne posveča zadostne pozornosti področju multimedije.

Na Madžarskem je ovira visoka cena telekomunikacijskih storitev, čeprav je dostop možen tudi prek kableske televizije. Vlada financira uporabo multimedije v šolstvu, ne pa tudi na splošno, saj po mnenju predstavnice vlada koristnost multimedije za splošno uporabo še ni odkrila.

V Litvi se spopadajo s problemi prenašanja znanja v elektronsko obliko. Posebej so poudarili problem pomanjkanja povezave med ministrstvom za izobraževanje in industrijo, katerega posledica je pomanjkanje sodobne računalniške opreme (hardware in software) za potrebe izobraževanja.

V Romuniji poteka proces privatizacije, ki se na medijskem trgu izraža kot izrazit konkurenčni boj. Cene dostopa so znižali in izboljšali prenos (2Mbit), ker so omogočili dostop v internet prek kableske televizije. Cveti črni trg ponuja cenovno dostopne CD-ROM-e.

Podobne kaotične razmere so tudi v Bolgariji. Ni ustanov za dejavnost multimedije vse skupaj pa s pridom izkorišča črni trg z nelegalno proizvodnjo CD-ROM-ov.

Multimedija - Parna lokomotiva

21. stoletja

Pojav parne lokomotive je bil zgovoren začetek industrijske revolucije 19. stoletja. Danes se bližamo novemu tisočletju in znanost in tehnologija še vedno korakata z roko v roki, čedalje večje pa je vedenje o razsežnostih njene uporabe.

Dejstvo je, da multimedija čedalje bolj prodira v družbo in s svojo zmogljivostjo širjenja informacij spreminja poglede na svet. Prav bi bilo, da bi multimedija, kot nekoč parna lokomotiva, služila vsakdanjemu življenju, da bi čim pogosteje uporabljali njene zmogljivosti, še posebej pa za inteligentne rešitve. Para je zbližala svet in razdalje med ljudmi. Včeraj para, danes multimedija.

Multimedija se prilagaja kulturnim razlikam, jih opredeljuje in hkrati povezuje lingvistično in kulturno raznoliki svet. Lahko bi rekli, da je multimedija nekakšna revolucija informacije in komunikacije. In komunikacija je univerzalija, brez katere človeštvo ne more, pa naj bo v katerikoli obliki.

Nove informacije, uporaba novih tehnologij, spremembe naših vrednot... vse to opredeljuje nas same in naš vsakdan. Življenje znova in znova prilagajamo spremembam. Živimo v času, ko se je pojavil nov medij in z njim nove možnosti za raziskovanje življenja in njegovih sprememb. Etnološke in kulturnoantropološke raziskave so tako dobile novo razsežnost. Lahko bi rekli, da je spoznavanje in uporaba razvijajoče multimedije za etnologijo in kulturno antropologijo nujna, saj ponuja neslutene možnosti za raziskovanje, arhiviranje in objavljanje ... Če naj bodo raziskovalci tisti, ki sporočajo, morajo spremljati tudi razvoj novih komunikacijskih tehnologij.⁹

Smernice razvoja novih tehnologij, ki jih začenja Europrix, so za etnologijo in kulturno antropologijo še posebej zanimive, saj nastajajo v skladu s smernicami razvoja humanističnih ved. Moto »multimedija z namenom« združuje dve pomembni komponenti komunikacije – kvalitetno vsebino in posluš za prejemnika sporočila, torej tržno usmerjenost.

V okviru prenašanja evropske kulture v digitalni svet je zgovoren projekt multimedijske prezentacije litvanske kulturne dediščine, ki ga od leta 1996 izvajajo s podporo UNESCO v Litvi. Projekt sestavljajo konservacija in restavracija avdioposnetkov litvanskih dialektov, multimedijski slovar litvanskih dialektov, ornamenti in tekstilije¹⁰, 1998 so izdali CD-ROM, posvečen 450-letnici objave prve litvanske knjige – Katekizem, ki vsebuje poleg slik strani iz knjige, še opise zgodovinsko-kulturnega konteksta¹¹, Samogotia¹², ter CD-ROM o antičnem instrumentu Kanklės¹³, ki prinaša zanimive dokaze o etnokulturnih povezavah med Balti, baltskimi Finci in vzhodnimi Slovani.

UNESCO podpira tehnološko transformacijo v humanističnih znanostih, ker prav humanistika aktivno posreduje vsebino za potrebe elektronske konservacije.

Da pa ne bi ostali le opazovalci in raziskovalci, bi kazalo multimedijo tudi v stroki s pridom izrabiti. Tako bi bilo na primer med pripravo na etnologijo v osnovnih šolah, ob pisanju učbenikov ... dobro pomisliti tudi na CD-ROM ali cenovno ugodnejši Schoolnet za področje etnologije. Schoolnet (šolska mreža) je za šolo prirejen program s katerim lahko učitelji dobivajo podatke potrebne za pripravo učne ure, namenjen pa je tudi učencem za samostojno delo in iskanje podatkov. Šolska mreža deluje na internetu, toda povezave, ki so na voljo, so omejene oziroma povezane z učnimi predmeti. Meniva, da bi lahko prednosti šolske mreže uporabili tudi pri univerzitetnem študiju etnologije in kulturne antropologije. Poleg osnovne predstavitve oddelka, obvestil, možnosti prijave na izpite, objave predavanj in navedbe študijske literature bi takšna mreža lahko vsebovala povezave s stranmi zanimivimi za etnološko in kulturno antropološko stroko (e-strokovne revije, strokovni članki, povezave z univerzami, muzeji, inštituti, dostop do literature...).

Dovzetnost za tehnološke spremembe postaja naša vsakdanja rutina. Čedalje večjo pozornost posvečamo namenski uporabi novih tehnoloških pripomočkov in njihovi kvaliteti, čedalje pomembnejša postaja vsebina. In prav polje digitalne interaktivnosti kliče po vsebini. Kot vsak pojav, predmet ali miselni konstrukt, tudi multimedija sama po sebi nima predznaka »dobro« ali »slabo«. Zavedati se moramo, da je predvsem ogledalo naših namenov in naše ustvarjalnosti.

Lena Henriksson (Workshop). Foto: Vesna Moličnik

8 Za nakup Pentiuma II 350 in 64 MB SDRAM odštejejo dve mesečni plači, za 17" monitor še eno mesečno plačo, če želijo svoj računalnik opremiti še s CD-ROM-eno, zvočno kartico in zvočniki odštejejo še pol mesečne plače.

9 Mojca Ramšak, Razmišljanje, paberki in utrinki po 9. mednarodni konferenci ustne zgodovine, v: Traditiones 25/1996, str. 411

10 CD verzijo bodo predvidoma izdali oktobra 1999, za zdaj pa so pripravili knjigo in elektronsko prezentacijo v angleškem jeziku na internetu. <<http://www.mch.mii.lt/Rastai/main.htm>>

11 Gradivo je predstavljeno poleg v litvanščini še v angleščini in nemščini na naslovu <<http://daugenis.mch.mii.lt/atpindziai/index.en.htm>>

12 je posebna kulturna regija, gradivo je v angleščini dostopno na naslovu <<http://daugenis.mch.mii.lt/samogitia/index-en.htm>>

13 <<http://www.mch.mii.lt/Kankles/content.htm>>